

केबल दूरचित्रवाणीवरील करमणूक शुल्काची वसुली :-

मुंबई, मुंबई उपनगर व ठाणे जिल्ह्यात

विशेष सर्वेक्षण मोहिम राबविणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन,

महसूल व वन विभाग,

शासन परिपत्रक : क्रमांक - ईएनटी १००४/प्र.क्र.२००/टी-१

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक:- २१ नोव्हेंबर, २००६

वाचा :- शासन परिपत्रक, महसूल व वन विभाग : क्रमांक - ईएनटी १००४/प्र.क्र.२००/टी-१,

दिनांक २१ एप्रिल, २००६.

परिपत्रक :-

केबल दूरचित्रवाणीवर दिनांक २५.१२.१९९२ पासून करमणूक शुल्क आकारण्यास सुरुवात झाली. केबल दूरचित्रवाणीवरील करमणूक शुल्क वसूल करण्यासंबंधीच्या प्रशासकीय कार्यपद्धतीत वेळोवेळी सुधारणा करण्यात आली आहे. केबल आयोजक त्यांनी दिलेल्या जोडण्यांची खरी संख्या घोषित करित नाहीत व त्यामुळे करमणूक शुल्काची प्रत्यक्ष वसुली अपेक्षेपेक्षा फार कमी होत आहे. केबल जोडण्यांच्या संख्येबाबत लोकप्रतिनिधी, प्रसार माध्यमे यांच्याकडून सतत आक्षेप घेतला जातो. याशिवाय, महालेखापालांनीही केबल जोडण्यांचे विस्तृत आणि योजनाबद्ध सर्वेक्षणाचे आयोजन करण्याची शिफारस वेळोवेळी शासनास केलेली आहे. या बाबी विचारात घेऊन, केबल जोडण्यांवरील करमणूक शुल्काची वसुली पूर्णपणे व वेळेवर व्हावी यादृष्टीने केबल जोडण्यांचे सातत्याने सर्वेक्षण करण्याच्या सुचना वेळोवेळी जिल्हाधिकाऱ्यांना देण्यात आल्या आहेत. तथापि, वेळोवेळी असे सर्वेक्षण करूनही केबल जोडण्यांची विश्वासाह आकडेवारी उपलब्ध झालेली नाही. जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर यांनी जून - जुलै, २००४ मध्ये ३६ - वांद्रे विधानसभा मतदार संघात व जिल्हाधिकारी मुंबई शहर यांनी ३१- नांयगाव या विधानसभा मतदार संघात उपलब्ध कर्मचाऱ्यांच्या सहाय्याने केबल जोडण्यांची सखोल सर्वेक्षण मोहिम पार पाडली असता, तेथे केबल आयोजकांनी घोषित केलेल्या जोडण्या व सर्वेक्षणात प्रत्यक्ष आढळून आलेल्या जोडण्या यात मोठ्या प्रमाणात तफावत आढळली. केबल जोडण्यांपासून प्राप्त होणाऱ्या महसूलापैकी ५३ टक्के महसूल व एकुण जोडण्यांपैकी ४० टक्के जोडण्या या मुंबई, मुंबई उपनगर व ठाणे जिल्ह्यात आहेत. उपलब्ध कर्मचारी वृंदांकडून सर्वेक्षण करून घ्यावयाचे झाल्यास त्यासाठी दीर्घ कालावधी लागण्याची शक्यता असल्यामुळे या तीन जिल्ह्यात प्रगणक नियुक्त करून विस्तृत व सखोल सर्वेक्षण करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला होता.

२. उक्त तिनही जिल्ह्यांत केबल जोडण्यांच्या सर्वेक्षणाचे काम बहुतांश प्रमाणात पूर्ण झाले असून सुमारे ७.६० लाख एवढ्या अतिरिक्त वाढीव जोडण्यां आतापर्यंत आढळून आलेल्या आहेत. अतिरिक्त वाढीव केबल जोडण्यांवरील करमणूक शुल्काची वसुली कमीत-कमी कालावधीत प्रभावीपणे व्हावी व केबल जोडण्यांची खरी संख्या घोषित न करता करमणूक शुल्काची चुकवेगिरी करण्याच्या केबल

आयोजकांच्या प्रवृत्तीस आळा बसावा म्हणून, सर्वेक्षण मोहिमेत आढळून आलेल्या अतिरिक्त वाढीव केबल जोडण्यांवरील करमणूक शुल्काची वसुली, संबंधित केबल आयोजकांविरुद्ध मुंबई करमणूक शुल्क अधिनियम, १९२३ मधील तरतुदींनुसार दंडनीय कारवाईसह करणे आवश्यक आहे. त्या दृष्टीने सर्वेक्षणात आढळून आलेल्या अतिरिक्त वाढीव केबल जोडण्यांच्या बाबतीत पुढीलप्रमाणे प्रशासकीय कार्यपद्धतीचा अवलंब जिल्हाधिकारी मुंबई शहर, जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर व जिल्हाधिकारी ठाणे यांनी करावा. तसेच, अन्य जिल्हाधिका-यांनीही त्यांच्या जिल्ह्यात ज्यावेळी केबल जोडण्यांचे सर्वेक्षण करण्यात येईल, त्यावेळी अतिरिक्त वाढीव जोडण्यांच्या बाबतीतही खालीलप्रमाणे कार्यपद्धतीचा अवलंब करावा :-

(अ) केबल जोडण्यांच्या बाबतीत-

- (१) किती करमणूक शुल्काची चुकवेगिरी संबंधित केबल आयोजकाने केली आहे, हे निश्चित करण्याकरिता मुंबई करमणूक शुल्क अधिनियम, १९२३ मधील कलम ४ ब मधील तरतुदींनुसार चौकशी करावी. अशाप्रकारे निर्धारित केलेल्या करमणूक शुल्काच्या रकमेच्या दीड पट इतका दंड उक्त कलम ४ ब च्या पोट कलम ५ अनुसार करण्यात यावा.
- (२) करमणूक शुल्क निर्धारणाचे आदेश बजाविताना जर शुल्काची रक्कम रु.२५,०००/- वा त्यापेक्षा जास्त असेल तर आदेश बजाविण्यापूर्वी सक्षम न्यायालयात कॅवेट (Caveat) दाखल करावे,
- (३) जिल्हाधिकारी मुंबई शहर, जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर व जिल्हाधिकारी ठाणे यांनी करमणूक शुल्क निर्धारणाचे आदेश उशीरात उशीरा दिनांक ३१ जानेवारी, २००७ पर्यंत पारीत करावेत. अन्य जिल्हाधिका-यांनीही केबल जोडण्यांचे सर्वेक्षण पूर्ण झाल्यावर करमणूक शुल्क निर्धारणेचे आदेश लवकरात-लवकर पारीत करण्याची दक्षता घ्यावी. तसेच, विहित मुदतीत केबल आयोजकांनी करमणूक शुल्काचा भरणा न केल्यास, अशा केबल आयोजकांवर सक्तीच्या उपाययोजनेद्वारे करमणूक शुल्काची वसुली करण्यात यावी,
- (४) वाढीव जोडण्यांच्या प्रमाणात जादा अनामत ठेव (Security Deposit) घ्यावी,
- (५) पूर्वी दाखल केलेल्या प्रतिज्ञापत्रात घोषित केलेल्या जोडण्यांच्या संख्येपेक्षा जास्त जोडण्या सर्वेक्षणात आढळून आल्या असतील तर करमणूक शुल्क चुकविल्याबद्दल उक्त अधिनियमातील कलम ५ अनुसार संबंधित केबल आयोजकांविरुद्ध फौजदारी खटला दाखल करण्याची तरतूद अधिनियमात असल्याने त्यानुसार कार्यवाही करण्याची मुभा क्षेत्रीय अधिका-यांना असेल.

(६) जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडे नोंदणीकृत नसलेले केबल आयोजकांना विहित कार्यपद्धतीनुसार नोंदणी करून घेण्याचे फर्मावण्यात यावे, अन्यथा त्यांच्याविरुद्ध कायदेशीर कारवाई करण्यात यावी.

(ब) थेट घरपोच प्रसारण (D.T.H.) सेवेच्या बाबतीत-

(१) सर्व्हेक्षणात आढळून आलेल्या थेट घरपोच प्रसारण (D.T.H.) सेवेच्या जोडण्यांचा तपशील संबंधित थेट घरपोच प्रसारण सेवा पुरवठादारांस कळविण्यात यावा. तसेच, सदर जोडण्यांबाबत उक्त अधिनियमातील कलम ४ ब मधील तरतूदीनुसार करमणूक शुल्काचे निर्धारण करण्यात यावे.

(२) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्रमांक : ईएनटी-१००६/प्र.क्र. १८८/टी-१, दिनांक २७ ऑक्टोबर, २००६ मधील सूचनांनुसार संबंधित थेट घरपोच प्रसारण सेवा पुरवठादारांकडून प्रतिज्ञापत्र प्राप्त करून घेवून त्यांना नोंदणी प्रमाणपत्र देण्यात यावे.

(क) कृती आराखड्याच्या बाबतीत-

(१) केबल ऑपरेटरांनी दिलेल्या सर्व जोडण्यांवरील करमणूक शुल्काची संपूर्ण व वेळेवर वसुली करण्याच्या दृष्टीने एक कृती आराखडा जिल्हाधिकारी मुंबई शहर, जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर व जिल्हाधिकारी ठाणे यांनी विभागीय आयुक्त कोकण विभाग यांच्याशी सल्ला-मसलत करून तयार करावा. तसेच, त्यांची अंमलबजावणी दिनांक ३१ मार्च, २००७ पर्यंत करण्यात यावी. तसेच, त्याच्या अंमलबजावणीसाठी करमणूक शुल्क यंत्रणेचे प्रभारी जिल्हाधिकारी अपर जिल्हाधिकारी व उपजिल्हाधिकारी यांना व्यक्तिशः जवाबदार धरण्यात येईल.

(२) केबल आयोजकांकडील करमणूक शुल्काची वसुली वेळेवर नु करणाऱ्या अथवा थकीत रकमेच्या वसुलीसाठी सर्वोतोपरी प्रयत्न नु करणाऱ्या करमणूक शुल्क यंत्रणेतील अधिकाऱ्यांविरुद्ध/कर्मचाऱ्यांविरुद्ध शिस्तभंगाची कठोर कारवाई तात्काळ करावी. तसेच, विहित कार्यपद्धतीचा अवलंब करून, अशा अधिकाऱ्यांच्या/कर्मचाऱ्यांच्या वेतनातून करमणूक शुल्काची थकीत रक्कम वसूल करावी.

(३) विभागीय स्तरावर, मुंबई शहर, मुंबई उपनगर व ठाणे या तिन्ही जिल्ह्यांच्या कृती आराखड्याच्या अंमलबजावणीसाठी विभागीय आयुक्त कोकण विभाग हे सनियंत्रण करतील.

३. वरील कार्यपद्धतीचा अवलंब करून अतिरिक्त वाढीव केबल जोडण्यांवरील करमणूक शुल्क वसुलीचा अहवाल संबंधित जिल्हाधिका-यांनी सोबत जोडलेल्या "प्रपत्र-१" व "प्रपत्र-२" अनुसार विभागीय आयुक्तांमार्फत सादर करण्यात यावा.

जिल्हाधिकारी मुंबई शहर, जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर व जिल्हाधिकारी ठाणे यांनी सदर अहवाल दिनांक ३० एप्रिल, २००७ पर्यंत शासनास सादर करावा.

४. विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग हे सर्वेक्षण मोहिमेचे संनियंत्रण करतील व सर्वेक्षणातील निष्कर्ष त्यांच्या अभिप्रायासह शासनास सादर करतील.

५. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २००६११२११२२८५५००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

सही/-

(मिलिंद कुळकर्णी)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन,
महसूल व वन विभाग.

सोबत :- "प्रपत्र-१" व "प्रपत्र-२".

प्रति,

- १) सर्व विभागीय आयुक्त.
- २) सर्व जिल्हाधिकारी.
- ३) प्रधान महालेखापाल, (लेखापरिक्षा), महाराष्ट्र-१, मुंबई,
- ४) महा संचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
- ५) निवडनस्ती, टी- १ कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

शासन परिपत्रक : क्रमांक - ईएनटी १००४/प्र.क्र.२००/टी-१, दिनांक २१ नोव्हेंबर, २००६चे जोडपत्र.

प्रपत्र-१

माहे..... अखेर.

"नोंदणीकृत केबल आयोजकांच्या बाबतीत सर्वेक्षणात आढळून आलेल्या अतिरिक्त वाढीव केबल जोडण्यांवरील करमणूक शुल्काच्या वसुलीबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा तपशील"

जिल्ह्याचे नांव :-

अ.क्र.	केबल आयोजकाचे नांव व पत्ता	नोंदणी प्रमाणपत्र क्रमांक व दिनांक	सर्वेक्षणा-पूर्वी घोषित केलेल्या जोडण्यांची संख्या व प्रतिज्ञा-पत्राचा दिनांक	सर्वेक्षणात आढळून आलेल्या प्रत्यक्ष जोडण्यां	आढळून आलेल्या एकूण अतिरिक्त वाढीव जोडण्यां (५-४)	मुं.क.शु. अधिनियम, १९२३ मधील कलम ४ ब अनुसार करमणूक शुल्क निर्धारणेच्या आदेशाचा क्रमांक व दिनांक	करमणूक शुल्काची निर्धारित केलेली रक्कम (रुपये)	रुपये २५,०००/- वा त्यापेक्षा जास्त रक्कम असल्यास सक्षम न्यायालयात निर्धारणेचा आदेश बजावण्यापूर्वी कॅव्हेट (Caveat) दाखल केले आहे किंवा कसे	स्तंभ ८ मध्ये नमूद केलेल्या रकमेपैकी वसूल करण्यात आलेली रक्कम (रुपये)	शेरा (येथे करमणूक शुल्क वसुलीसाठी केलेल्या उपाय-योजना, करमणूक शुल्क निर्धारणेच्या आदेशाविरुद्ध संबंधितांनी विभागीय आयुक्तांकडे अपील केले असल्यास त्याचा तपशील नमूद करावा)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
	एकूण..									

शासन परिपत्रक : क्रमांक - ईएनटी १००४/प्र.क्र.२००/टी-१, दिनांक २१ नोव्हेंबर, २००६चे जोडपत्र.

माहे..... अखेर.

प्रपत्र-२

"नोंदणीकृत नसलेल्या केबल आयोजकांच्या बाबतीत त्यांची नोंदणी करून घेणे व केबल जोडण्यांवरील करमणूक शुल्काची वसुली करणे इत्यादिबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा तपशील"

जिल्ह्याचे नांव :-

अ.क्र.	केबल आयोजकाचे नांव व पत्ता	केबल आयोजकाने नोंदणी प्रमाणपत्र प्राप्त करण्यासाठी सादर केलेल्या प्रतिज्ञापत्राचा दिनांक	केबल आयोजकास १ नोंदणी प्रमाणपत्र जारी केल्याचा क्रमांक व दिनांक	मुं.क.शु. अधिनियम, १९२३ मधील कलम ४ ब अनुसार करमणूक शुल्क निर्धारणेच्या आदेशाचा क्रमांक व दिनांक	करमणूक शुल्काची निर्धारित केलेली रक्कम (रुपये)	रुपये २५,०००/- वा त्यापेक्षा जास्त रक्कम असल्यास सक्षम न्यायालयात निर्धारणेचा आदेश बजावण्यापूर्वी कॅव्हेट (Caveat) दाखल केले आहे किंवा कसे	स्तंभ ६ मध्ये नमूद केलेल्या रकमेपैकी वसूल करण्यात आलेली रक्कम (रुपये)	शेरा (येथे करमणूक शुल्क वसुलीसाठी केलेल्या उपाय-योजना, करमणूक शुल्क निर्धारणेच्या आदेशाविरुद्ध संबंधितांनी विभागीय आयुक्तांकडे अपील केले असल्यास त्याचा तपशील नमूद करावा)
१	२	३	४	५	६	७	८	९
	एकूण..							

